

“Revista română de istorie a cărții”, București, Anul I, Numărul 1, 2004, 144 p.

La sfârșitul anului trecut, în condiții grafice excelente, cu un sumar variat și deosebit de interesant, și-a făcut apariția o nouă revistă anuală, ce se dorește a fi continuatoarea mai vechilor Studii și Cercetări de bibliologie, „Revista română de istorie a cărții”, sub egida celor trei importante instituții de cultură bucureștene: Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Centrală Universitară și Biblioteca Națională a României.

Dorința inițiatorilor, enunțată în semnalul revistei, a fost ca în anul 2008, când se vor împlini 500 de ani de la apariția primei tipărituri românești, să existe o revistă de profil.

Cuvântul înainte este semnat de acad. Gabriel Ștrempel, care, în numele Colegiului de redacție (din care mai fac parte: dr. Doru Bădără, prof. univ. dr. Mircea Anghelescu și prof. univ. dr. Mihai Mitu), apreciind sumarul revistei, îi urează viață lungă, „mai lungă decât au avut seriile precedente”.

Acest prim număr al revistei, editat cu sprijinul Ministerului Educației și Cercetării, este structurat, în principal, pe câteva secțiuni mari (carte veche românească, carte veche străină, carte manuscrisă și carte contemporană), care-și fac intrarea printr-o ilustrație potrivită și un citat adecvat, precum și două rubrici mai mici: *Biblion* și *Agenda*.

Prima secțiune, cea mai consistentă, **Pentru o hermeneutică a slujitorilor cărții în spațiul românesc: autori, editori, tipografi**, debutează cu demersurile, nu ușoare, ale lui Florian Dudaș, în **Identificarea unei traduceri din opera lui Samuil Micu**, (pp. 5-15). Este vorba de *Cuvântare despre posturile Bisericii grecești a Răsăritului*, carte tipărită la Buda, în anul 1828, prin grija lui Samuil Vulcan. În articolul **Confecționarea caracterelor tipografice în Țările Române la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea**, (pp.16-19), Doru Bădără demonstrează, cu multe citate din surse diverse „... că tipografi români erau capabili să asigure un ciclu complet de confecționare – pe traseul patriță (poanson) – matriță – litera turnată – pentru caracterele tipografice pe care le foloseau” (p.16). În continuare, Gabriela Mircea și Ioan Mircea aduc în discuție un material arhivistic inedit în contribuția **Din „rațiunile” tipografiei blăjene: o listă de „percepțiuni” bănești întocmită în anul 1782**, (pp.

20-28). Rând pe rând, se comentează proveniența încasărilor bănești ale tipografiei. În Anexă, avem o listă cu cărțile vândute direct din tipografie de către prefect, în anul 1782. Doina Dregheciu și Gabriela Mircea ne rețin atenția cu **Particularități edite și inedite ale unor exemplare ale Molitvenicului de Bălgrad din 1689**, (pp.28-38). Având la dispoziție fonduri generoase de carte veche, deci și posibilitatea de a întâlni și a compara mai multe exemplare dintr-un titlu, autoarele, cu multă experiență în studiul cărții vechi, aduc în prim plan problema spinoasă a edițiilor și tirajelor, cu referire strictă la această carte bălgrădeană. Desigur, cu gândul la marele eveniment al comemorării voievodului moldav, Alexandru Ligor ne prezintă **Cărți vechi datorate clericilor ortodocși români privitoare la Ștefan cel Mare și Sfânt**, (pp. 38-43). Sunt evocate numele unor cunoscuți caligrafi și miniaturişti, cronicari și ierarhi cărturari, de la cunoscutul Nicodim la Samuil Micu Klein și Iacob Stamati, nume care ne-au lăsat „... pagini originale, importante, privitoare la același domnitor”. Această primă secțiune se încheie cu articolul prof. Mircea Angheliescu, **Un scriitor din epoca Unirii: Vasile Boerescu**, (pp. 43-50). Ni se supune atenției un text nesemnat, un itinerar de călătorie în județele din sudul țării, publicat în ziarul **Naționalul**, în cursul anului 1859. Având în vedere particularitățile textului, colaboratorii ziarului și preocupările lor, autorul este identificat în persoana lui Vasile Boerescu, de altfel și redactorul numitului ziar.

Următoarea secțiune cuprinde rezultate ale cercetărilor în domeniul cărții străine, **Cartea străină în colecții românești**. Prof. Mihai Mitu scrie **Din nou despre incunabulul cracovian de la Brașov** (pp. 52-62). Aflăm date importante despre activitatea primei tipografii cu caractere chirilice de la Cracovia, despre contribuțiile românești privind această tipografie și unicul exemplar, produs al acestei tipografii, un *Triod înflorat*, din anul 1491, păstrat astăzi la Muzeul Culturii Românești din Șcheii Brașovului. Ne-au mai atras atenția comentariile de la sfârșit cu privire la: Presupusa „comandă moldovenească” de cărți, adresată acestei tipografii; Manuscrisele moldovenești ca model pentru tipărișturile de la Cracovia; Considerații asupra unor particularități ale exemplarului brașovean. Elena Maria Schatz, ea însăși autoarea unui apreciat catalog de incunabule, ne prezintă **Date noi referitoare la Catalogul Colectiv al incunabilelor din România**, (pp. 63-70). Pentru început, ne face un util istoric al cercetării incunabilelor în Europa, apoi se oprește asupra stadiului în care se află Catalogul colectiv al incunabilelor din România. Spre sfârșit, ne semnalează, pentru prima dată, 10 incunabule din diverse colecții din țară. Impresionează aprecieri de felul: „unicul exemplar din această lucrare, existent într-o colecție din România”, „acesta este unicul exemplar...”, „este singura lucrare a acestui autor existentă într-o colecție din România”.

Secțiunea de manuscrise, **Cartea manuscrisă și „vecinătățile cărții” (scrisori, jurnale, foi volante)**, se deschide cu articolul semnat de Olimpia Mitric, **Manuscrise românești în colecții botoșănene (secolele XVII-XX) – prezentare generală** (pp.72-77), care ne prezintă, multe în premieră, manuscrisele păstrate la Filiala Botoșani a Direcției Județene a Arhivelor Naționale, Mănăstirea Vorona (pe lângă care se găsește Depozitul centralizat de carte veche al județului) și Muzeul Județean de Istorie. În **Practici judiciare de la început de secol XIX în Țara Românească – în jurul unei Hotărâri a Înalțului Divan din 5 iulie 1833** (pp. 77-83), Dana Silvia Țilică ne face cunoscut conținutul unui document, mai exact, o copie legalizată, din anul 1833, păstrat în colecțiile Bibliotecii Naționale a României, un litigiu între doamna Ephrosini Șuțu, văduva domnitorului Alexandru Șuțu, și vornicul Filip Lenș, cu multe divagații genealogice. Semnificațiile multiple ale corespondenței Louis Gillet - Marta Bibescu ne sunt dezvăluite de către Mariana Jaklovsky în **Scrisorile lui Louis Gillet către Marta Bibescu - un „jurnal psihologic”** – (pp. 84-87). Scrisorile provin din fondurile Bibliotecii Naționale a României. Altă corespondență inedită, cea dintre bucovineanul S. Fl. Marian și Ioan Bianu, ne este prezentată de Cristina Bădără în **Corespondența Simion Florea Marian - Ioan Bianu aflată în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare din București**, (pp.88-113). Sunt 24 de scrisori expediate din Suceava, în perioada 1887-1905, lui Ioan Bianu. Dată fiind importanța subiectelor abordate, în Anexă, ne sun transcrise toate aceste scrisori.

Secțiunea ultimă, **Pentru o istorie contemporană a cărții românești**, cuprinde un singur titlu, **Fonduri secrete în Biblioteca George Barițiu din Brașov (1945-1989)** (pp. 115-124), deosebit de incitant, despre formele de epurare a cărților din biblioteci, semnat de Daniel Nazare. Propunerea din final, merită toată atenția: „O bibliotecă a cărților interzise în perioada comunistă ar fi utilă și în România, chiar dacă nu vom ști prea curând câte cărți au fost epurate cu adevărat”.

La rubrica **Biblion** (pp.125-131), sunt recenzate trei volume de către Olimpia Mitric (2) și Lucian Popa (1), iar Doru Bădără semnalează trei cursuri de istoria cărții și tiparului apărute în tot atâtea centre universitare: Timișoara, Sibiu și Brașov.

Agenda (pp. 132-134), ne face cunoscute programele a două importante expoziții de carte veche și valori bibliofile organizate de Muzeul Național Cotroceni. Sperăm ca în viitor, această rubrică să cuprindă informații de la nivelul întregii țări.

Ultimele pagini (135-144), sunt rezervate rezumatelor tuturor lucrărilor în limbi de circulație internațională.

Numeroasele reproduceri color întregesc imaginea acestui prim număr al revistei de o înaltă ținută științifică, căreia, la rândul nostru, îi dorim viață lungă.

Olimpia Mitric